

Avfallshantering i lantbruket

På en gård uppstår ofta avfall av många olika slag. En huvudregel är att allt ska återvinnas, återanvändas eller lämnas till annat godkänt omhändertagande. Den som producerar ett avfall har ansvar för att ta reda på hur det ska hanteras och vart det ska lämnas.

Avfall med producentansvar

Vissa typer av avfall omfattas av producentansvar. Det innebär att producenterna ansvarar för att samla in och ta omhand uttjänta produkter. Bland annat finns producentansvar för förpackningar, däck och batterier. Dessutom finns ett frivilligt åtagande för insamling av lantbruksplast.

Farligt- och icke farligt avfall

Vissa avfall är klassade som ”farligt avfall”. För hanteringen av detta finns strängare krav. Exempel på farligt avfall som ofta kan uppkomma i lantbruket är spillolja, oljefilter, batterier, lösningsmedel, bekämpningsmedelsrester, glykol, lysrör, tryckimpregnerat virke och uttjänta fordon.

Hur ska avfall förvaras?

Allt avfall ska förvaras så att det inte uppstår någon olägenhet för miljö- och hälsa. Effektiv förvaring av avfall kan minska arbete och kostnader för en sanering om en olycka skulle ske.

Farligt avfall ska förvaras under tak, med tätt golv och möjlighet till uppsamling av spill. Om golvbrunn finns ska den vara tätt pluggad. Förvaring utomhus ska ske täckt och i anpassade kärl. Exempel på uppsugande material för spill är absol, spån och torkdukar. Använt uppsugande material räknas som farligt avfall.

Större mängder flytande farligt avfall ska förvaras på en skyddad plats och inom en invallning av beständigt material (t.ex. på

spillskyddstråg eller innanför en betongkant). Invallningen bör minst rymma det största kärlets volym plus 10 % av övrig lagrad volym. En bra lösning kan till exempel vara att förvara oanvända oljor och spillolja tillsammans med diesel-cisternen i en fristående inbyggd och låst kassun.

Obehöriga ska inte kunna komma åt avfallet (tänk på att utsläpp även kan orsakas i samband med stöld.). God ordning ska hållas.

Anteckningar om farligt avfall

För varje slag av farligt avfall ska anteckningar om nedanstående föras i en så kallad avfallsjournal:

- mängd avfall som uppkommer årligen
- till vem som avfallet lämnas för vidare hantering

Vidare bör anteckningarna föras så att tillsynsmyndigheten lätt kan få överblick över hur det farliga avfallet hanteras.

Anteckningarna ska sparas i tre år. En mall för avfallsjournal finns i LRF:s Miljöhusesynt. Transportdokument eller kvitto kan räknas som dokumentation hos verksamheter som har mindre mängder farligt avfall.

Vart ska avfallet ta vägen?

För att få ta emot avfall måste man vara behörig (för transport, mellanlagring,

återvinning eller bortskaffande). Den som lämnar ansvarar för att kontrollera att mottagaren är behörig. Om osäkerhet finns, be mottagaren att visa upp dokument som intygar behörighet.

En översikt på vart olika sorters avfall i lantbruket ska/kan lämnas finns nedan!

Vem får transportera avfallet?

Icke farligt avfall får man köra själv till återvinningscentral eller annan godkänd mottagare (förutom hushållssopor¹). Man kan också beställa hämtning av något privat avfallsföretag som är behörig.

I lantbruk där det uppkommer mindre mängder farlig avfall kan företaget själv få köra det till en avfalls- och återvinningsanläggning, men då krävs först en anmälan till länsstyrelsen. Anmälan skall förnyas vart femte år. Mängden farligt avfall som man då får transportera är maximalt 100 kg eller 100 liter per år. Om man på ett år transporterar mer än 100 kg eller 100 liter krävs tillstånd.

Har man inte lämnat in en sådan anmälan eller ansökt om tillstånd för egen transport av farligt avfall så ska man beställa hämtning av en behörig avfallsfirma. Ett transportdokument ska medfölja avfallet.

Farligt avfall från hushåll (ej verksamhetsavfall) får man köra själv till återvinningscentral eller annan behörig mottagare.

Transportdokument ska upprättas vid hämtning av farligt avfall

När farligt avfall lämnas till en ny innehavare för att transporteras inom Sverige ska lämnaren och mottagaren se till att det finns ett transportdokument. Dokumentet ska innehålla uppgifter om avfallslag, avfalls- mängd, lämnare och mottagare, och vara undertecknat av lämnaren. Om transportdokumentet är elektroniskt används elektronisk signatur.

¹ Vanliga hushållssopor samt latrin och slam från slambrunnar (och liknande avfall från verksamhet) ska hämtas av kommunens regi.

Guide för lantbruksavfall

Naturgödsel och foderrester innehåller näring och organiskt material som värde-fulla vid odling. Det bästa är att sprida den på åkermark.

Gödsel och rester av foder och strö får inte deponeras eftersom närsalter och smittämnen kan påverka grund- eller ytvatten negativt. Upplag ovan mark leder dessutom till utsläpp av ammoniak och lustgas till luften.

Om du inte har egen odling som behöver gödseln - hör med lantbrukare i närheten om de har möjlighet att hämta och använda den. Halmrik hästgödsel kan till exempel vara lämpligt till äldre vall som behöver kalium. Gödsel tas emot på Häringetorp mot avgift.

Döda lantbruksdjur kan hämtas av godkänt insamlingsföretag, t.ex. Svensk Lantbrukstjänst, och föras till en anläggning som godkänts av Jordbruksverket.

Kontakta Länsstyrelsen för information om vilka företag som är godkända transportörer. Fram till hämtning ska döda lantbruksdjur

förvaras på sådant sätt att de inte utgör någon smittrisk, bland annat genom att vilda djur hindras att komma åt det.

Det är förbjudet i att gräva ner lantbruksdjur. Observera att du inte heller får lägga det döda djuret i gödsellagret.

Om du vill begrava din häst, så kan detta vara möjligt. På kommunens hemsida finns en blankett för ”anmälan om nedgrävning av häst” som ska fyllas i och skickas till miljö- och hälsoskyddskontoret som bedömer om platsen är lämplig. Kontakta miljö- och hälsoskyddskontoret för mer information.

Slaktavfall från tamboskap ska föras till anläggning som godkänts för det aktuella slaktavfallet. (Mottagare ska kunna visa upp giltigt beslut från Jordbruksverket). Undantag är mag- och tarminnehåll som kan spridas på den egna åkermarken som gödsel (sex veckors karenstid).

Vilda döda djur får normalt lämnas kvar ute i naturen. Om smittfara misstänks måste det skickas till destruktion. Då gäller samma regler som för lantbrukets döda djur. Kontakta Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) eftersom de kan vilja ha hela eller delar av djuret för vidare undersökningar.

Slaktavfall från vilda djur får ligga på fallplatsen i skogen, gärna långt in i skogen för att inte locka in rovdjur till bebyggelsen. Inte där folk och lösa hundar vistas. Slaktavfallet får inte samlas ihop och tippas på ett och samma ställe i stora volymer.

Mjök som inte utpekats som risk för allvarlig smitta får bortskaffas på miljömässigt lämpligt sätt på den egna gården. Kontakta miljö- och hälsoskyddskontoret för anvisningar.

Äggskal får användas på den ursprungliga gården, t ex för spridning på åker eller som foder. Äggskal från äggpackeri som tar emot ägg från flera primärproducenter får användas obehandlade för spridning på mark efter att ha lagrats i minst en månad.

Ull får användas inom den egna gårdens verksamhet, t ex blandas i gödselkompost och spridas på åkermark. Om du vill göra dig av med ullen som ett avfall räcker det med att avfallslagstiftningen följs.

Läkemedelsrester och kanyler ska lämnas till apotek. Du kan köpa en särskild låda av apoteket för omhändertagande av läkemedelsrester. Kanyler och skalpeller och annat stickande och skärande ska alltid läggas i en speciell låda som går att köpa på apotekets hemsida.

Kvicksilvertermometrar kan lämnas till kommunens återvinningscentraler.

Lantbruksplast finns en frivillig producentinsamling för: Svepretur/ReAgro. De ordnar insamling på olika platser i kommunen. Större mängder plastavfall kan hämtas på gården mot avgift. Storsäckar samt sträckfilm, plastfolie, nät och hylsor för

ensilage tas emot. Även vissa dunkar för växtskydds- och ensileringsmedel, dock inte oljedunkar. Alla dunkar ska vara rengjorda, dropptorra och ha locket avtaget. Se Svepreturs egen sorteringsanvisning, information om hämtning mm på www.svepretur.se.

Övriga rena och ursköljda förpackningar kan lämnas på kommunens återvinningscentraler och återvinningsstationer. Oljedunkar ska vara dropptorra.

Plastdunkar för växtskyddsmedel ska sköljas med rent vatten minst 3 gånger innan de lämnas till återvinning.

Sköljvatten från dunken och dess folieförsegling ska återvinnas som sprut-vätska i spruttanken. Rengör dunk och folie genast efter tömning, så att vätskan kan hållas direkt i sprutan.

1. Fyll förpackningen till ca 1/5 med vatten.
2. Sätt på locket.
3. Skaka så sköljvattnet når hela insidan
4. Ta av locket och håll vattnet i sprutan.
5. Upprepa proceduren 3 ggr med vatten.
6. Torka upp- och ner tills den är dropptorr, t ex på en säker påfyllnadsplats.

OBS! Tomma förpackningar märkta S 56 eller S 60 ska också alltid hanteras som farligt avfall. Icke rengjorda för växtskyddsmedel är farligt avfall.

Läs mer på www.sakertvaxtskydd.se.

För andra produkter av plast finns särskilda containers på Häringetorp och Norremark. Plast kan också lämnas till privata återvinningsföretag.

Det är naturligtvis inte tillåtet att elda någon form av plastavfall vare sig i panna eller utomhus. Det krävs en mycket hög temperatur för att inte hälsofarliga ämnen ska bildas.

Pappersförpackningar som fodersäckar, kartonger, etc. omfattas av producentansvar vilket innebär att de ska sorteras ut från annat avfall. Pappersförpackningar och returpapper kan lämnas på kommunens återvinnings-

centraler, men också till privata återvinningsföretag.

Produkter av papper räknas som verksamhetsavfall och kan lämnas till Häringetorp och Norremark.

Förpackningar för bekämpningsmedel av papper och kartong som varit i kontakt med medlet ska hanteras som farligt avfall.

Däck omfattas av producentansvar. Företag kontaktar Svensk Däckåtervinning för hämtning. Vissa verkstäder tar också emot.

Trä från byggnation och rivning mm. ska normalt omhändetas på återvinningscentral eller av privat återvinnare. Impregnerat trä ska alltid hanteras som farligt avfall, se mer om detta nedan. Rent trä (utan spik, färg eller impregnering mm) kan återvinnas genom flisning eller eldas som ved i panna. Observera att de i praktiken ofta är svårt veta vad som är rent. Fram till 1978 doppades t ex. mycket trä på sågverken i kemikalien pentaklorfenol, vilket inte syns!

Metallskrot kan lämnas på kommunens återvinningscentral

(verksamheter betalar avgift). Det kan också lämnas/säljas till privat återvinnare.

Metalltunnor och cisterner mm som har innehållit olja eller bensin etc. kan klassas som skrot om de är helt rena, annars är de farligt avfall! *Om du avser att ta håll i eller såga*

sönder en sådan behållare, se till att den först har ångat ur ordentligt - explosionsrisk finns.

Farligt avfall

Verksamheter ska normalt lämna farligt avfall till behörigt privat avfallsbolag. T ex:

- Spillolja/oljefilter
- Lösningssmedel, blandningar, färger

- Glykol
- Bekämpningsmedelsrester och förbjudna preparat
- Bekämpningsmedelförpackningar som ej är rengjorda el. märkta S 56 och S 60.
- Emballage med rester av farliga ämnen
- Uppsamlingsmaterial med rester av farliga ämnen
- Avfall med farliga jordbrukskemikalier
- Uttjänta fordon
- Glas, plast trä som innehåller eller är förorenade av farliga ämnen

Några sorters farligt avfall får dock även verksamheter lämna på återvinningscentral:

Batterier omfattas av producentansvar och kan lämnas gratis på kommunens återvinningscentraler. De kan också lämnas på inköpsstället.

Elektronikavfall som lysrör, glödlampor, lågenergilampor, vitvaror inkl kyl- och frysskåp, småelektronik och handverktyg

omfattas också av producentansvar. Återvinningscentralen Norremark i Växjö tar emot elavfall från företag. Till övriga ÅVC kan företag lämna mindre mängd (max 1 m³). Företag kan också få elavfall hämtat av El-Kretsen AB.

Tryckimpregnerat trä samt byggmaterial som innehåller asbest kan lämnas mot avgift till avfallsanläggningen Häringetorp.

Företag kan lämna sorterat grovavfall och förpackningar till kommunens återvinningscentraler. För en del sorters avfall krävs då företagskort. Abonnemanget på företagskortet betalas med en årsavgift efter den mängd avfall som ska lämnas.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSKONTORET

Box 1222, 351 12 Växjö

Besöksadress Västra Esplanaden 18

Tel 0470-410 00 E-post miljokontor@vaxjo.se

www.vaxjo.se